

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33335
Nom	Optimització evolutiva i educativa
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	34 - Optimización evolutiva y educativa	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
VIGUER SEGUI, MARIA PAZ	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

Esta assignatura aprofundeix en els coneixements i competències treballats en les assignatures *Psicologia del cicle vital I* i *Psicologia del cicle vital II*, incidint en la vessant de la Psicologia del Desenvolupament Aplicada.

La matèria respon a la necessitat de capacitar a l'alumnat per a realitzar intervencions dirigides a optimitzar el desenvolupament. Proporciona coneixements específics sobre com promoure, enriquir i maximitzar el potencial humà. A partir de l'anàlisi dels fonaments teòrics i metodològics de la assignatura, eix sobre el que es vertebran els restants temes, es realitza un recorregut per les diferents etapes evolutives. Per a cada una d'elles s'aborden les bases teòriques, els procediments i tècniques d'intervenció més rellevants i es presenten alguns programes d'intervenció optimitzadora. Es subratlla la importància d'intervencions globals centrades en la millora del desenvolupament personal i social del subjecte, afavorint la consecució de les tasques bàsiques del desenvolupament.

Es pretén que l'alumnat elabore un model conceptual organitzador que anirà construint mitjançant activitats que permeten l'anàlisi, la comprensió i la valoració de l'optimització dels canvis biopsicosocials que es produeixen al llarg de la vida. Eixa comprensió global haurà de possibilitar la implementació de programes per aconseguir el desenvolupament òptim del subjecte. Aquests hauran de tenir en compte la variabilitat interindividual i els factors implicats en la mateixa, l'existència de determinats fenòmens associats amb el període del cycle vital en el que es troba la persona i la possibilitat permanent d'optimitzar el desenvolupament individual.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana haver superat de forma satisfactòria les matèries Psicologia del Cicle Vital I i Psicologia del Cicle Vital II.

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Saber analitzar necessitats i demandes dels destinataris de la funció en diferents contextos
- Ser capaç d'establir les metes de l'actuació psicològica bàsica en diferents contextos, proposant i negociant les metes amb els destinataris i afectats
- Ser capaç d'identificar diferències, problemes i necessitats
- Saber analitzar el context on es desenvolupen les conductes individuals, els processos grupals i organitzacionals
- Saber seleccionar i administrar els instruments, productes i serveis i ser capaç d'identificar les persones i els grups interessats
- Ser capaç de definir els objectius i elaborar el pla bàsic de la intervenció en funció del seu propòsit (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament...)
- Saber triar les tècniques d'intervenció psicològica adequades per a aconseguir els objectius
- Ser capaç d'utilitzar estratègies i tècniques per a involucrar en la intervenció els destinataris
- Saber planificar l'avaluació dels programes i les intervencions
- Ser capaç d'elaborar informes orals i escrits.
- Conèixer les obligacions deontològiques de la psicologia i ajustar-s'hi
- Saber aplicar estratègies i mètodes d'intervenció sobre els destinataris, sobre els contextos i de manera indirecta a través d'altres persones.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

La nostra finalitat més general es que els i les estudiants elaboren un model mental organitzador, articulat, ric i integrat, de l'optimització del desenvolupament al llarg de tot el cicle vital del subjecte.

De forma específica, l'alumnat ha de ser capaç de:

- Explicar la pluralitat d'enfocaments i models d'intervenció aplicables al desenvolupament humà, i contrastar i integrar les aportacions de les diferents perspectives teòriques sobre l'optimització del desenvolupament.
- Descriure els fonaments conceptuals i metodològics necessaris per a comprendre l'optimització del desenvolupament humà.
- Identificar, analitzar i avaluar les principals tècniques i mètodes de l'optimització Evolutiva.
- Dominar els mètodes i tècniques d'investigació en optimització evolutiva i haver-se iniciat en investigació pràctica.
- Dominar el procediment bàsic de disseny, aplicació i avaluació d'un programa d'intervenció optimitzadora.
- Explicar les bases de l'optimització del desenvolupament en les diferents etapes del cicle vital.
- Descriure els procediments d'intervenció disponibles per optimitzar el desenvolupament humà en les diverses etapes del cicle vital.
- Explicar, analitzar i avaluar l'estructura, els continguts i l'aplicació d'alguns programes d'intervenció en el desenvolupament humà.
- Comprendre l'essència del desenvolupament humà com a procés dialèctic al llarg de tota la vida que sempre pot ser optimitzat.
- Elaborar una visió més articulada i flexible sobre un mateix com persona en desenvolupament, com futur professional amb una responsabilitat ètica cap al seu entorn i com ciutadà que pot aportar la seva acció crítica i creativa en la millora del desenvolupament individual i dels problemes de la comunitat.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Fonaments de la optimització evolutiva i educativa

1. Fonaments conceptuals i metodològics de l'optimització evolutiva i educativa (OEE)

Objecte d'estudi de l'optimització: diferència entre intervenció i optimització. Mètodes i estratègies de IOEE. Procés de IOEE.

2. Història i teories de l'optimització evolutiva i educativa

Perspectiva històrica de IOEE. Principals teories en l'estudi de IOEE.

2. Optimització evolutiva en els inicis de la vida

3. Estimulació i vincle prenatal

Fonaments teòrics, procediments bàsics, programes més representatius i efectes dels programes d'intervenció prenatal.

4. Optimitzant els inicis de la vida: naixement, nadó, i primers dos anys.

Fonaments teòrics, procediments bàsics d'intervenció i programes i iniciatives més representatius d'OEE en els primers dos anys de vida.

3. Optimització evolutiva en la infància i la adolescència

5. Optimització evolutiva en la infància

Bases de la intervenció optimitzadora en la infància. Promoció de la resiliència infantil. Àrees bàsiques d'intervenció i optimització del desenvolupament personal i social: promovent l'autonomia i la iniciativa.

6. Optimització evolutiva en l'adolescència: els programes de desenvolupament positiu per a joves.

Bases de la intervenció optimitzadora en l'adolescència. Programes de desenvolupament positiu per a joves. Àrees bàsiques d'intervenció i optimització del desenvolupament personal i social: promovent la identitat personal i la maduresa. Criteris de desenvolupament òptim en adolescents i claus d'èxit de la intervenció.

4. Optimització en la vida adulta i la vellesa

7. Optimització evolutiva en la vida adulta: la intervenció en transicions i crisis como moments de canvi vital

Bases de la intervenció en transicions i crisis. El procés d'ajuda en les transicions: objectius, fases, estratègies d'intervenció. Optimització del desenvolupament personal i social: promovent la intimitat i la generativitat en la vida adulta.

8. Optimització evolutiva en la vellesa: afavorint l'envel·liment òptim

Concepte, criteris i components de l'envel·liment òptim. Procediments d'intervenció i programes d'envel·liment i programes d'envel·liment òptim. Programes intergeneracionals. Àrees bàsiques d'intervenció i optimització del desenvolupament personal i social: promovent la integritat en la vellesa.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	8,50	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Metodologia activa i participativa, integrant diferents metodologies instruccionals amb l'objectiu bàsic de facilitar un aprenentatge significatiu dels coneixements implicats en el desenvolupament de les competències pròpies de la matèria.

Entre les tècniques instruccionals bàsiques destaquen (1) Exposicions i presentacions dels continguts de la matèria, (2) lectures individuals (3) Realització d'activitats de caràcter pràctic, (4) Preparació de treballs de forma autònoma, elaboració i presentació d' informes de les pràctiques realitzades a l'aula (individuals i en grup), (5) Tutories grupals programades, (6) Avaluació formativa i sumativa.

Com a activitat pràctica es sol·licita el disseny d'una proposta de programa d'intervenció optimitzadora del desenvolupament que serà supervisat pel professorat de la assignatura.

AVALUACIÓ**SISTEMES D'AVVALUACIÓ**

ES1. Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant un examen final de qüestions d'assaig (obertes). Recuperable en segona convocatòria.

ES2. Presentació oral i escrita d'un informe de treball individual o en grup. Recuperable en segona convocatòria amb una prova escrita.

ES3. Participació en les activitats pràctiques plantejades al llarg del curs. No recuperable en segona convocatòria.

PONDERACIÓ

- Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant examen final (50%).
- Presentació oral i escrita del informe de treball individual o en grup (30%).
- Participació activa en les activitats pràctiques plantejades al llarg del curs (20%).

REQUISITS MÍNIMS

En primera convocatòria:

- Per a superar l'assignatura, serà necessari obtenir un 5 de nota final sempre que es complisca:
 - aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat examen
 - aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat informe

En segona convocatòria:

- Per a superar l'assignatura, serà necessari obtenir un 5 de nota final sempre que es complisca
 - aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat examen i un domini mínim del 50% en l'apartat informe mitjançant la prova escrita.
 - L'alumnat que no hagi fet cap activitat d'aula podrà obtenir una qualificació màxima final de 8 punts en segona convocatòria.

ADVERTIMENT

La còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació comporta la impossibilitat de superar l'assignatura, i pot suposar el sotmetiment immediat als procediments disciplinaris oportuns.

Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'estudiant universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiant abstenir-se d'utilitzar, o de cooperar en la utilització, de procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professor o professora pot requerir entrevistes individuals o en grup amb la finalitat de verificar el grau de participació i d'assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca

desenvolupada. El fet de no acceptar aquesta verificació comporta no superar la tasca o activitat en qüestió.

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda estan sotmeses a allò que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

Segons aquesta norma, la nota s'ha d'anotar en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4,9: suspens.
- De 5 a 6,9: aprovat.
- De 7 a 8,9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

La menció d'excel·lent amb matrícula d'honor serà atorgada de manera directa a les qualificacions més altes, sempre a partir de 9'3. Es pot atorgar únicament una matrícula d'honor per cada vint alumnes dins de cada grup.

Només se sumen els diferents apartats que preveu l'avaluació quan s'hagen superat els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells.

En l'acta de l'assignatura s'ha de fer constar la qualificació obtinguda en *primera convocatòria* d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació és NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest no assoleix els requisits mínims, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en algun dels restants apartats, s'hi fa constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

En *segona convocatòria*, s'ha de procedir d'acord amb les regles següents:

- Només pot haver-hi l'opció NO PRESENTAT, quan l'estudiant/a no s'haja presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, inclòs entre aquests el de major ponderació.

- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació, però no s'assoleixen els requisits mínims en algun d'aquests apartats, hi ha de constar SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si és el cas de més d'un apartat no superat, hi ha de constar la màxima nota dins del suspens en base 10.
- Si no se supera algun dels requisits mínims i falta un apartat d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i la nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat no superat.
- Si se superen dos apartats d'avaluació, i n'hi ha un tercer en el qual no s'han presentat evidències d'avaluació, s'hi fa constar SUSPENS i, com a qualificació, la mitjana de puntuacions, de les quals la part no presentada és 0,0 (màxim possible 4,9).
- Si se supera la prova de major ponderació, però falten evidències en algun dels apartats restants, s'hi fa fer constar SUSPENS. Se sumen les parts i: a) si la suma és inferior a 5, s'hi fa constar aquest resultat; b) si la suma és superior a 5, s'hi fa constar 4,9.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Viguer, Paz. (2004). Optimización evolutiva. Fundamentos del desarrollo óptimo. Madrid: Pirámide.
- Gómez, Amparo; Viguer, Paz; y Cantero, María José. (2003) Intervención Temprana. Desarrollo óptimo de 0 a 6 años. Madrid: Pirámide.
- Pérez Blasco, Josefa. (2013). Aprender de los grandes cambios vitales. Valencia: Publicacions de la Universitat de València.

Complementàries

- IMSERSO (2011). Libro blanco del envejecimiento activo. Madrid: Instituto de Servicios Sociales.
- Lerner, Richard M.; Fisher, Celia B., & Weinberg, Richard A. (2000). Applying developmental science in the 21 st century: International Scholarship for our times. International Journal of Behavioral Development, 24 (1), 24-29.
- Parra, Águeda; Oliva, Alfredo; y Antolín, Lucía. (2009). Los programas extraescolares como recurso para fomentar el desarrollo positivo adolescente. Papeles del Psicólogo, 30 (3), 3-13.
- Pertegal, Ángel.; Oliva, Alfredo; y Hernando, Ángel. (2010). Los programas escolares como promotores del desarrollo positivo adolescente. Cultura y Educación, 22 (1), 53-66..

- Sánchez, Mariano; y Díaz, Pilar. (2005) Los programas intergeneracionales. En Sacramento Pinazo y Mariano Sánchez (Eds.), Gerontología. Actualización, innovación y propuestas (pp. 393-430). Madrid: Pearson-Prentice-Hall.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

No es modifiquen els continguts de la Guia Docent.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Les classes s'adaptaran al format híbrid o online i s'estendran el temps que determine la Comissió Acadèmica de Títol d'acord amb les directrius que es reben des de Rectorat. El volum de treball s'adaptarà al model vigent a cada moment.

3. METODOLOGIA DOCENT

En situació ON-LINE per emergència sanitària: Si la situació sanitària requerira reduir o eliminar la docència presencial, les classes teoricopràctiques en aula se substituiran per classes teoricopràctiques no presencials síncrones (videoconferències o xats).

Si les condicions ho permetixen, la metodologia docent seguirà un model de docència híbrida, és a dir, es combinarà docència presencial en aula tradicional i docència online síncrona (en connexió simultània mitjançant Blackboard Collaborate o una altra plataforma anàloga), així com treball autònom guiat de l'alumne.

Els alumnes, es dividiran en dos subgrups (25/30 alumnes cadascun). Aquesta divisió ve donada administrativament; cada alumne sabrà a quin subgrup pertany i no pot haver-hi canvis. Dins de la setmana d'assistència a classe presencial en aula, un subgrup assistirà a l'aula el primer dia, mentre l'altre subgrup treballarà de manera autònoma amb els materials facilitats per el/la docent a través d'Aula Virtual o realitzant les activitats suggerides. El segon dia de la setmana presencial, assistirà a l'aula el subgrup que va treballar autònomament el dia anterior, mentre que els que van tindre classe presencial treballaran de manera autònoma. El professorat podrà facilitar a través de l'aula virtual materials, presentacions (amb o sense locució) o vídeos en els quals s'expliquen continguts i es modelen les competències requerides.

Les classes no presencials síncrones sol es podran impartir dins de l'horari habitual de l'assignatura. Les classes teoricopràctiques, en qualsevol dels seus tipus, s'orientaran cap a una docència activa que potencie la participació, atenent especialment els continguts i competències de major complexitat, a la resolució de dubtes, a la discussió de continguts, a l'anàlisi de casos i a la realització de pràctiques d'avaluació i diagnòstic. Amb aquest objectiu, s'inclouran activitats de treball individual a través d'Aula Virtual, com a

lectura de materials, anàlisi i avaluació de casos o altres activitats pràctiques, de reflexió i/o d'ampliació. La correcció i discussió d'aquestes activitats es podrà realitzar de manera presencial a l'aula, de forma no presencial síncrona (videoconferències o xats) o de forma no presencial asíncrona (per exemple, establint una discussió en un fòrum d'Aula Virtual).

La presentació de l'informe requerit en l'assignatura es manté com està previst en la guia docent.

4. AVALUACIÓ

Les proves finals se celebraran d'acord amb el règim que determinen els acords del Consell de Govern vigents en el seu moment.

Tal com apareix en la Guia Docent, per a l'avaluació de l'estudiant, es tindran en compte tres aspectes: **examen, presentació escrita d'un informe i activitats d'aula**. S'incrementa el pes en la nota final de l'avaluació contínua, de manera que canvia el percentatge per als criteris d'avaluació considerats inicialment en Guia Docent: **l'examen tindrà un pes del 40% en la qualificació final, l'informe, del 35% i les activitats d'aula, del 25%.**

L'examen de primera i segona convocatòria es realitzarà de manera presencial, llevat que la situació sanitària ho impedisca, i constarà de **qüestions d'assaig** (preguntes obertes).

A més, tots els apartats passaran a ser **recuperables** en segona convocatòria.

Per tant, en **primera convocatòria**, per a aprovar l'assignatura serà necessari:

- aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat examen,
- aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat pràctica/informe i
- aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat d'activitats d'aula.

Es podran mantindre les qualificacions obtingudes en els apartats que superen els requisits mínims per a la segona convocatòria.

En **segona convocatòria**, per a superar l'assignatura serà necessari:

- aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat examen,
- aconseguir un domini mínim del 50% en l'apartat d'informe amb una prova escrita.
- aconseguir un domini mínim del 50% en les activitats d'aula amb una prova escrita.

La prova escrita relativa a l'informe constarà de diverses preguntes en relació al disseny d'un programa d'intervenció optimitzadora. La prova escrita relativa a les activitats d'aula constarà de diverses preguntes obertes de reflexió i anàlisi de casos sobre el total d'activitats i tasques realitzades durant el curs.

En situació ONLINE per emergència sanitària: Si la situació sanitària fóra incompatible amb un examen presencial, aquest passaria a realitzar-se de forma no presencial. L'examen es plantejarà mitjançant l'opció tasca de l'Aula Virtual amb temps límit establert per a la seua realització. L'examen no presencial es realitzarà en el dia i l'horari previst en el calendari d'exàmens. Davant la situació de confinament, cal considerar la possible desconnexió digital de part de l'alumnat, per la qual cosa el professorat aplicarà mesures de flexibilitat en el format i termini de presentació tant de les activitats d'aula com de l'informe. En cas que la situació de confinament es prolongara fins a la segona

convocatòria, les proves escrites de l'informe i de les activitats d'aula també es realitzarien mitjançant l'opció tasques de l'Aula Virtual.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia tal com apareix en Guia Docent.